

BETÆNKNING**Afgivet af Erhvervs-og Råstofudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges til FM2020 at fremsætte en plan for officiel benævnelse af tugtupit som Grønlands nationalsmykkesten, og at udarbejde en strategiplan for et eksportfremstød af denne. Formålet med disse tiltag skal være, at fremme økonomien for personer med fast tilknytning til Grønland, der arbejder med smykkesten.
(Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Erhvervs-og Råstofudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Henrik Fleischer, Siumut, Formand

Inatsisartutmedlem Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Inatsisartutmedlem Aqqalu Jerimiassen, Atassut

Inatsisartutmedlem Hermann Berthelsen, Siumut

Inatsisartutmedlem Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit

Inatsisartutmedlem Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Tillie Martinussen, Samarbejdspartiet

1. Forslagets indhold og formål

Forslagets formål er en plan for udnævnelse af tugtupit som Grønlands nationalsmykkesten samt en strategiplan for eksportfremstød, der kan fremme salget.

2. Førstebehandling af forslagene i Inatsisartut

Ved 1. behandlingen var der principiel opbakning til ideen om udvælgelse af en national smykkesten som et eksportfremmende og branding initiativ, der vil være med til at profilere Grønland. Derimod var der ikke konsensus om valget af tugtupit, som national smykkesten før andre muligheder er undersøgt og overvejet. Det blev i den forbindelse fremhævet, at andre smykkesten end tugtupit kan udgøre egnede kandidater som nationalsmykkesten. Naalakkersuisut fandt anledning til at påpege, at der bør ses nærmere på de forskellige kandidater, og som minimum bør det undersøges, hvor meget materiale, der estimeres at være

til rådighed, hvad markedet efterspørger af smykkesten, og hvilken smykkesten, der vil kunne gavne og profilere Grønland bedst muligt.

3. Udvalgets behandling

Erhvervs- og Råstofudvalget noterer sig, at der var opbakning til selve ideen og visionen om en nationalsmykkesten. Udvalget har i forvejen ligeledes noteret sig smykkestenserhvervets tanker om nye brandinginitiativer, eksempelvis i form af en certificeringsordning (46/FM2019). En udvælgelse af en national smykkesten vurderes ikke umiddelbart at være omfattet af samme løbende administrative og tekniske bureaukrati, som en egentlig certificeringsordning, og vil med stor sandsynlighed fremadrettet kunne rumme mange af de markedsføringsperspektiver, som erhvervet efterspørger. Udvalget finder i den forbindelse nærværende forslags tanke som umiddelbart relevant i relation til de fremtidige udviklingsmuligheder for smykkestens branchen.

Udvalget må i denne sag også henlede opmærksomheden på, at udvælgelsen af en national smykkesten på samme tid udgør et tilvalg og et fravalg. Valget kan –og bør ikke kunne- gøres om fra et år til det næste. Det er derfor ikke ligegyldigt, hvilken smykkesten valget falder på. Valget vil både få en lokal og forhåbentlig en national betydning. Det bør være derfor et valg, der skaber størst værditilvækst for Grønland og kommer flest mulig til gode i flest mulige år.

Derfor er det en beslutning, hvor de som ved mest om udbredelse, værdi og salg af grønlandske smykkesten bør inddrages og tages med på råd. Det gælder ikke kun, hvor mange egnede smykkesten, der kan tænkes som kandidater. Det gælder også viden om, hvor mange, der findes i vort land, hvor efterspurgt de er i forvejen, hvor mange, der er beskæftiget med dem osv. Det vigtigste i denne sag er derfor først, at der tilrettelægges og formuleres en proces for udvælgelsen af en national smykkesten kan komme videre.

Udvalget bemærker, at Naalakkersuisut i forvejen har erfaring med at tilrettelægge sådanne processer for inddragelse og dialog med erhvervet om smykkesten, dette ses blandt andet i forbindelse med udarbejdelsen af ”*Redegørelse om certificering af grønlandske smykkesten og stenfigurer*”. Som tidligere nævnt er det udvalgets umiddelbare fortolkning, at der var en generel og principiel støtte til at der fremadrettet udvælges en national smykkesten. Der synes på baggrund af drøftelserne, at have udkrystalliseret sig en generel forståelse af, at udvælgelsen af en national smykkesten rummer tekniske- økonomiske dimensioner, der med fordel kan overvejes inden, der skrives til handling. Udvalget anser, at det vil være relevant også at overveje hvorledes, der sikres et bredt folkeligt grundlag for beslutningen. Dette kan f.eks. ske ved at inddrage borgerne og småskala rettighedshaverne i en dialog forud før en så vigtig kulturel og strategisk beslutning træffes.

3.1 Ændringsforslag fra udvalget

På baggrund af drøftelserne under førstebehandlingen samt efterfølgende i udvalget, finder udvalget at det forhold, at der lokalt kan være ønske om at forædle og promovere særlige lokale forekomster af mineraler, betyder, at det kan være relevant at udpege mere end et mineral som ”nationalsmykkesten”. Udvalget forventer i den forbindelse, at Naalakkersuisut vil inddrage input fra småskalaaktører og relevante borgergrupper. Udvalget fremsætter derfor følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges til FM2020 at fremsætte en plan for udpegning af en eller flere nationalsmykkesten. Planen skal endvidere inddrage mulige tiltag med henblik på at fremme salg og eksport af de pågældende mineraler. Formålet med disse tiltag skal være, at fremme økonomien for personer med fast tilknytning til Grønland, der arbejder med smykkesten.

4. Forslagets økonomiske konsekvenser

Forslagsstiller har i sit beslutningsforslag beskrevet forslagets økonomiske konsekvenser. Udvalget finder ikke anledning til kommentarer herom.

5. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller udvalgets ændringsforslag til vedtagelse

Med disse bemærkninger og den ovenanførte forståelse skal hermed overgive forslaget til 2. behandling.

Henrik Fleischer
Formand

Hermann Berthelsen

Múte B. Egede
Næstformand

Aqqalu Jerimiassen

Randi V. Eyaldsen

Peter Olsen

Tillie Martinussen